

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжсыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 105 (11002)

1979 чыдаың май 5, суббота

1925 чылда тывоветлеттинген

Өртөө 2 коп.

ИДЕЙЛИГ ЧЕПСЕК

Май—өндүр чырык байырлардын айы. Календарда база бир байырлар—бүгүн Парлалга хүнү. Бо төөгүлүг хүн ленинчи «Правда» солунун бирги номериниң чырыкче үнгени-биле холбашкан. Парлалга улустун амыдыралы-биле тудуш бооп, экономиканы улам ханызын-биле чырыдар, социализм дээш илепкейлиг демисежир ужурулуг, деп Владимир Ильич Ленин өөредип чорашан. Партиязын парлалга баштыкчыны ол айткышкынарнын чайгылаш чок удуртулга болдуруп келген. Партиязын чыгыне ленинчи шугумун боттандырып чорударында, бугурукчу күштерин улгатырары дээш демиселге болгаш экономиктиг күчү-шылдалды болгаш улустун чагай чорун бедиринге парлалга партиязын идегелдиг дузаакчызы.

Бүгүн совет журналистиканың ленинчи принциптери парлалга, телевиденнге болгаш радиода даа быжыг үндезин бооп, чаа кижини хевирлеп, кижизидери дээш партиязын демиселинге күчүлүг чепсек, ону беш чылдын планнарын амыдыралга күүседиринге улуг идигни кылып турар.

Совет парлалганың күжү — партиязын удуртулгада. Партия массалыг пропагандаың болгаш информацияның бугү чепсектерин дайынны, дээштик арганы бедириниң дугайында үргүлүч сагыш салып турар. Чыл келген тудум-на солуннарнын болгаш журналдарнын тиражтары улгалап, типографияларнын болгаш телерадио четкилеринин техниктиг базазы быжыгып турар. Амгы үеде бистин чуртувуста ангы-ангы аттыг 15 муң ажыг солун, сеткүүлөр үнүп турар. Минута санында-ла 3800 ажыг экзemplяр номнар болгаш брошюралар парлалгылар турар.

Совет өг-бүлениң амыдыралычче солун, сеткүүл улам ханылап кирген. Оон чижээ бистин республикадан көрүп болур. Бистин республикада СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы — «Шын», «Тувинская правда», ВЛКСМ обкомунун органы — «Тыванын аныяктары», «Молодёжь Тувы» солунар үнүп турар. Ол ишкэ районнарда «Ленинчи орук», «Улуг-Хем», «Даг-дугу дээш» солунар, «Агитаторун блокнот» журнал сөөлүгү чылдарда немешкен. Республика типографиязы чыл санында-ла дыкка хөй номнарны орус, тыва дылдар кырынга парлап үндүрүп турар.

Массалар-биле совет парлалга сырый холбаалыг. Чүгле «Шын» солунга чыл санында-ла чеди муң чыгам чагаа кээп турар. Оларнын хөй кезини солунун арынарнынга парлап турар. Дыкка хөй ажылчын болгаш көдээ корреспондентилер Тываның ажылчы чоннарын ону беш чылдын планыг даалгаларын болгаш социалистик хүлээлгелерин канчаар күүседип турарын солунче үргүлүч бижип, мурнакчыларнын үлгер-чижээ чырыдып турарлар. Олар партиязын политиказын чонга таныштырып тайылбырлавышаан, чепстерин эптеш чогу-биле сойгалап, оларны чайладарынын аргаларын сүмелеп турар. Бо бугү солунун чон-биле харылдазынын улам быжыкканын херечизи болур. Амгы үеде 500 ажыг кижиде редакцияже үргүлүч бижип турар.

СЭКП ТК-ның апрель Пленумунун болгаш ССРЭ-ниң Дээди Советинин ону чыжынын бирги сессиязын материалдарын болгаш СЭКП ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежневти ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазынга база катап сонгаанынга, «Бичин чер», «Катап тургузуушкун», «Кур чер» деп номнары дээш анаа Ленинниң шаңналады тывыскааныга холбаштыр чүлдүгүзүп деткээ, сагыш-сеткилин ханызында өөрүшкүзүн илереткен чагаалар бо хүндерде редакцияга хөйү-биле кээп турар.

«Солун чүгле коллективтиг пропаганда болгаш коллективтиг агитатор эвес, харын база коллективтиг организацы болур» деп, В. И. Ленин бижээ. Хойун уксаалыг шынарын экинжидер, оон дүккүр продуктулун бедир дугайында айтырыгны 1978 чылда «Шынның» арынарнынга көдүргөш, оон калбаа-биле чугаалажырын организастаан. Ону түнелдинге хамаарышкан ужуражылганы бо чылдын январда солунун редакциязынга төгөрүк столга эрттирген.

Республика болгаш районнар солуннары, журналистер болгаш ажылчын, көдээ корреспондентилеринин бугурулгезинин ажыктыгы болгаш ажылдын шынарын бедир дээш «Хожудан турарлар чокка ажылдаар» дээш күш-ажылчы коллективтерин социалистик чырыкчыны дугайын бижип, ону беш чылдын дөрткү чылынны планыг даалгаларын хуусаадан эрте күүседир херекке боттарынын үдүүн кирип турарлар.

Бүгүн Парлалга хүнүнде, Тыванын журналистеринин болгаш ажылчын, көдээ корреспондентилеринин хөй кижилгик коллектив республиканын партия организастаанын шынчы дузаакчызы болбушаан, СЭКП-ниң XXV съездинин төөгүлүг шитпирлерин, ону беш чылдын планыг даалгаларын амыдыралга чедишкениг боттарыны дээш бугу улустун демиселинге боттарынын төлөптүг үдүүн кирири дээш чаа-чаа чогаалдыкчы өзү-биле ажылдаар апар.

СЭКП-НИҢ XXV СЪЕЗДИНИҢ ШИТПИРЛЕРИН — АМЫДЫРАЛГА!

Х У У С А А Б Е Т И Н Д Е

Чазанын гараа хүлөөп алып пуңку-зүвүн далаан дээрбизин коллективни ону беш чылдын дөрткү чылынны баштайгы айында шалпычы ажылдап өгөлөш. Бирги кварталда продукция сайгарар планын 110 хуу күүсеткен. Бердинген даалгала ажыр 117 тонна сорттук далаганы берген. Ч. О. Кууларга удурткан эелчек планыг ооналданы хүн бүрү дөктамал ажыр күү-

седип келгениден эл-не бедик көргүзүп чегип алган. Далаан дээрбизин коллектив апрель айынны планын беш хонук эрте күүсеткен. Бо чылдын дөрт айында өрткен чылдын ол үезинге деннарге 57 муң рубльдин продукцияны хөйү сайгарган. Ч. ДОСПАН, гараа продуктулар бузурулге эргелелиниң кол инженерини.

АЖЫГЛАЛГА КИРГЕН

Онугу беш чылдын дөрткү чылынны эгезинден бээр найысылал Кызылга чуртталга бажыкчыларын ажылдакчы минер талазы-биле туудумгаларнын темпиз шапкынчаан. Бо иш хонуктарда хоорайнын «Восток» деп автобус дөктамал черинин чоогунда чаа чуртталга бажыкчы база ажылдакчы кирген. Аңаа 60 аал ишти чурттаар. Олче чурттакчылар-

Аныяктар мурнаан

Кызылдын пассажирлер АТБ-лини коллективни бо чылдын бирги кварталдын планыг ооналданы бүрүн күүседип, күш-ажылдын бугурулгезин бедир, кыварчаар материалдарын камнап алган. Ишти-биле аныяктарын бо коллективден чөбүр бижип кижини бо хүндерде апрельдин планын күүсеткен. Оларга мурнакчы чогаалда Ю. Кокоев, В. Лопатин, В. Кызыл-оол болгаш өскелер-даа хамаарышар. Бистин көрр.

КЫЗЫМАКТАР

Кызылда 57 дугаарлыг «Тудук материалдары» магазинге салыкчылар Александра Донгакова Чалзын болгаш Шык-Саар Кыргысина Ой-дуп-оол ашылда-ла үр болбаан-даа болза, хүлээптен ажылдынга кызымак, ак сеткилдиг хамаарылгалыг көргүзүп турарлар. Шынал-ла оларнын ажылчыны дугайында мактадып сөстөрүн чугаалап болур.

Узуктеди бээр чоруктарын тургузааны кызыл, барааннын дөктамал доду асортиментин турарын чепип айтырып бо салыкчылар боттарынын база бир чугула соругула кылар баллар. Ол ишкэ салып алыкчыларын хөй хергезер барааннарын өөрөшп көөр ажылды Алексадра Донгакова биле Шык-Саар Кыргысина база-ла чугулап көрүп турарлар. Шаа кызымак, бидилгич чорунун ачызында олар бо чылдын бирги кварталында планын 106,5 хуу, а оон иштинде үш айларнын тустуста 106,3, 108,1, 104,2 хууларга күүседип алганнар.

Салыкчылар Ө.С. Ойду-оол, А. Чалзын оларнын илдин чүткүлдүг, бердинген ажыл-ижинге моон-даа сонгаар улуг-улуг чедишкенинлерин бугурулгезинге болур. Ону бирги кварталда оларнын ажылчынын түнелдери байтыкп турар.

Л. МОНГУШ.

Хову ажылдарының хүн демдеглели

КОЛ КИЧЭЭНГЕЙНИ — СУГГАТЧЕ

Республиканың совхозтарында часын хову ажылдары түлүктөй берген. Хөй-хөй районнарнын ажыл агылары хөрүнгө өл-шыкты базыларын каш-ла хонунга дөктамал. Республиканың минимиз-биле шын базыларынын планы ам 96,2 хуу күүсеттинген.

өлдүн удурткан эвенөөгү шалпычы ажылдап турар. Эвенөөнүн 5 кижиниң 45 гектарыны суггаган. «Суг-Халде» Ховулыг Чыргалдын эвенөөгү 50 ажыг гектарыны суггаган.

Чөөн-Хемчик, Улуг-Хем, Бин-Хем, Танды, Каа-Хем болгаш Кызыл районнарын совхозтары черин өл-шыкты базыларын чогуур өйүлө доокан. Барыкы-Хемчик, Бай-Тайга районнарын чөп ажылдыгы оон чугула агро-техниктиг хемчегин чорударын доокор четкен.

Эрткен чылдын бо үезинде суггагыч темпиз амгызында дика бедик болуп, бо чырыктын 5,2 муң ганы хөйү суггаган турган. Бо чугула ажылды ол хөйе оожум чорудуп турарын агартып болур чөптүг чылдаган чок. Суггагыч чагай дүктүгү алдырны магадыламы. Ичанган олче күштерин немей мобилизациялар эргежок чугула. Чер-ле болганга суггагычлар бы болгаш суг таптырар машиналарын ийн эелчек-биле ажылдарын хандырар херек.

Ичангажак дика хөй районнар часын аңдарылган организаста чок чорудуп турар. Чижээ, Барыкы-Хемчик планын чүгле 4 хуу, Бай-Тайга—10 хуу, Тес-Хем—9,5 хуу, Эрани—3,8 хуу боттандырган. Өвүр болгаш Тожу районнарын совхозтары ангыс аңдарылганга шууг эгелеп кирбөө. Аңдарылганга темпизин кузу болуп турарын ужуру болза, техниктиг база организастыг чылдаганынын улам-мында тракторлар анаа турар, бугурулгезин эвес ажылдагыч турарында. Ол чепстерин деп-доран чайладыр херек.

Шык базырымыкыныга ажылдап турган дыкка хөй агрегаттар ам часын ангыс аңдарылганга кирип турар. Майын 3-те медонен алдыр-га, чер аңдарылганга шуугу 284 агрегат ажылдап турар. Олар 23,7 муң гектарыны аңдарган, азы планын 17,3 хуу болур. Тандынын ажыл-агыйлары часын ангыс аңдарылганга бедик темпиз-биле төрүдүп турар. Иыз 6 муң ажыг гектары аңдарган, азы планын 31,6 хуузу. Кызыл районун ажыл-агыйлары планын 27 хуу, Каа-Хем-ниң—22,7 хуу чөдөр бер-

Сөөлүгү каш хонуктарга суггагыч темпиз чамдык ажыл-агыйларда дүргөзөп, ол чугула ажылды организаста чорудуп эгелээнин демдеглер дөктамал. Чижээ, «Алдан-Мадыр» совхозта 50 ажыг кижиде ажылдап, 700 гектар, «Суг-Хал» совхозта—400 гектар чөп суггаган. «Ал-Тар-Мадыр» совхозта хонуч суггагыч Алдын-оол Кызыл-

БӨГҮН—ПАРЛАЛГА ХҮНҮ

В. И. Ленин 1918-чылдың октябрыда Кремльде ажылдаар кабинетинде. (СЭТА-ның фотохроникалы).

Кызылдың даарылыга фабриказын коллективни күш-ажылчы көдүрүшкүнүгү ажылдап турар. Кижин бүрүзү бедик бугурулгезин ажылдаар дөктамал калбарган.

КОСМОСКА УЖУДУШКУНГА ЭРЭС-МААДЫР БОЛГАНЫ ДЭЭШ ССРЭ-НИҢ БОЛГАШ БҮР-НҮҢ КОСМОНАВТЫЛАРЫНГА СОВЕТ ШАҢНАЛДАРЫН КРЕМЛЬГЕ ТЫВЫСКАН

Бинда бугурулгезин хонучу Галина Назаровна Хельци-на мурнакчыларнын одуруун доктамал чоруп турар. Ол социалистик чырыкча хөй уааа тилекчи болуп үнгөн. Ур чылдарда бугурулгезе төлөптүг ажылдааны дээш Галина Назаровна Тыва АССР-ниң Дээди Советинин Президиумунун Хундулел бижин-биле шаңнаткан.

СЭКП ТК-ның Чингине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев Совет Эволюцини бедик шаңналыг болгаш ССРЭ-ниң ужудукчу-космонавты Н. И. Рукавишников болгаш БҮР-нүң дааматын космонавт-шылдыгы Георгии Ивановка март 3-те Кремльге тывыскаан.

Ол коммунист күш-ажылдык шалпычызы. Нады ажылдап турары эш-өөрүгү эин үлгер-чижети көргүзүп турар. Апрельде планыг ооналданы 50 хуу ажыр күүседип дөктамал ол ээлзэн. Пландан ажыр хөй продукцияны бээр дээш ол мужиниңиниң ажылдап турар.

Шанналдарын тывыскаанга эл Л. И. Брежнев туургаалаан. СЭКП-ниң XXV съездинин космонавтыныкы талалыга салган соругуларын күүседип, совет улустун угааны, талалыгы болгаш күш-ажылчы-биле тургустунган космос техниканы өртөмүнчү улам ийгиликке хөгжүдөөнүн, улус ажалыг соругуларын чедишкенин шылдырларын, бистин Төрүн чуртувусту болгаш бугу социалистик дөктамалды тургустунган күчү-шылдалды бажыкчыларнын эрге-ажыктыгына үр-түндүгүгү ажылдагычтарын тургузуу бугу чуртувун ийлер алдырды СЭКП ТК-та Совет чыныгы эл Л. И. Брежневка космонавтыларын өмүтөөнүндөн Н. И. Рукавишников бугурулгезин чугаалаан. Оон соонда Г. Иванов түрө чугаалаан.

Хундулуг өптөр! Ойнуңдер! Бөгүлү часын чөптөктөгөн Москвага космостук маалымдарына — бистин совет эл Николай Рукавишников болгаш Болгария Улус Республиканың дааматын эл Георгии Ивановка чуреттин ханызында байыр чөдүрүп тур бис.

Ленин өрдөп-биле шаңналышаан, дөктамалды турганга — Совет Эволюциниң Маалымдары дүйнө тывыскааны дугайында дөктамалды кылып сүрдүгүшкени-биле угааны мен деп, ол чугаалаан. Ол мөңгө уаут алдырдыр!

Оларны ужудушкунун сеткил хайгымынның харгадалап тургалымын чажырайып турар болгаш оон амгы-мөңгү доодалымын көчүрүп өөрүп турар мен. Космосту шылдыктын алдыр-ниң хрестоматияныга бо ужудушкун оона черин эелээр дөктамалга бугурулгези мен, чүге дээрсе, онагыг берге байдалдарга ажылдаар ужуру корабилди экипачыны таварышкан.

Эрткен өптөр Рукавишников биле Иванов Ам силерниң Сылдыктыгың алышкылар кылыр чугаалап болур. Силерниң эрес-маалды болгаш шылдыг боттарыңар болгаш шылдык боттарыңар мергенчилерге магадал турар бис. Албай-хүлээлгелерин тергени эл эрттиргениңер дөктамалга чөптөрдүңдер.

Оларны ужудушкунун сеткил хайгымынның харгадалап тургалымын чажырайып турар болгаш оон амгы-мөңгү доодалымын көчүрүп өөрүп турар мен. Космосту шылдыктын алдыр-ниң хрестоматияныга бо ужудушкун оона черин эелээр дөктамалга бугурулгези мен, чүге дээрсе, онагыг берге байдалдарга ажылдаар ужуру корабилди экипачыны таварышкан.

Оон соонда Г. Иванов түрө чугаалаан. Оон соонда Г. Иванов түрө чугаалаан. Оон соонда Г. Иванов түрө чугаалаан. Оон соонда Г. Иванов түрө чугаалаан.

Космонавтыларын өг-бүлөниң социалистик Болгарияны төлөктөгөн немешкен-дир. Совет-болгар лавиаралды чалгыныры орус болгаш болгар кижини космосте көдүрүшкөн.

«Союз-33» кораблыга ужудушкун үезинде эрес-дилди болгаш маалымдары чорудуп берген дээш Совет Эволюциниң ийн дөктамалды Маалымдары аттыг кызыл болгаш «Алдын Сылдык» медаль-биле шаңнаан.

Совет Эволюциниң ол бедик шаңналыг-биле салгыра байыр чөдүрүп турар мен, эрткен өптөр. Силерге чагай калыкшылыла база силерниң ужудушкуну-космонавтыларын бедик эвес ажыл-ижинге чаа-чаа чедишкенинери күзөп турар мен.

Бо ужудушкуну болгар болгаш совет улустарын бугурулгезин азыр бажыкчыларынга болгаш Маалымдары аттыг кызыл болгаш «Алдын Сылдык» медаль-биле шаңнаан.

Бо ужудушкуну үезинде бистин ийгиликчи берге байдалды амыдыралга чедишкенин көргүзүшкөнүңдер.

Бо ужудушкуну үезинде бистин ийгиликчи берге байдалды амыдыралга чедишкенин көргүзүшкөнүңдер.

Бо ужудушкуну үезинде бистин ийгиликчи берге байдалды амыдыралга чедишкенин көргүзүшкөнүңдер.

БОЛГОТКА

